



Basın Bülteni (24/02/2014)

Gomidas Enstitüsü  
42 Blythe Rd.  
London W14 0HA  
İngiltere

Daha fazla bilgi için lütfen  
şu adrese yazın: [info@gomidas.org](mailto:info@gomidas.org)



## SERGI: BITLİS ERMENİLERİ

Tatvan Kültür Sarayı, Kültür Mah. Bitlis Yolu üzeri Tatvan

(1-2 Mart, 2014)

Bitlis ve çevresinde Ermenilerin geçmişi birkaç bin yıl öncesine kadar uzanır. Bitlis, antik dünyanın Ermeni prensliklerinden biriydi ve yakın zamanlara kadar Ermenilerin önemli bir merkezi olmaya devam etti. 1. Dünya Savaşı arifesinde, Osmanlı İmparatorluğu'nun gelişmekte olan yerlerinden biriydi ve burada Ermeniler, çok sayıda okulları, kiliseleri ve manastırlarıyla nüfusun önemli bir bölümünü oluşturuyordu.

Bitlis zaman zaman karışıklıkların yaşandığı bir bölgeydi ama halklar esas olarak birbiriyle iyi geçinmekteydi. Ermeniler diğer toplumlarla, özellikle Kürtlerle bir arada yaşayan tüccarlardı, zanaatkarlardı ve köylülerdi. Ermenilerin çoğu Kürtçe, Ermenice ve diğer yerel diyalektleri konuşuyorlardı. Yıllar içinde birçok Ermeni daha iyi bir yaşam için dünyanın başka yerlerine göçtüler. Bir kısmı Osmanlı devletine karşı mücadele etmek üzere devrimciliği seçtiler. Ama çoğunluk yalnızca geçim derdinde yaşamını sürdüren sıradan insanlardı.

Birinci Dünya Savaşı'nda İttihat ve Terakki Partisi Ermenilere karşı soykırım politikasını uygulamaya koydu. Bütün Osmanlı İmparatorluğu topraklarında Ermeniler tehcire tabi tutuldu, varlıklarına el konuldu ve kitlesel katliamlarda can verdiler. Ermenilere yönelik zulüm Türkiye Cumhuriyeti'nde de devam etti. Bugün Türkiye resmi tarihinde Ermenilerin tarihi – Kürtlerin tarihi gibi – inkâr ediliyor, çarpıtılıyor ya da değersizleştiriliyor. Bunu okul kitaplarında, müzelerde ve devletin web sitelerinde görebiliyoruz.

Son yıllarda, Kürt açılımıyla birlikte, Ermeniler hakkında yeniden konuşmaya başladı. Devlet doğuda Ahtamar adasındaki tarihi Surp Haç kilisesini restore ederek ve bir müzeye dönüştürerek yarım ağızlı bir jest bile yaptı. Öte yandan aynı tarihsel değere sahip yüzlerce kilise tahrip edilmiş ya da yıkılmaya terk edilmiş durumda.





Ne var ki Kürt politikacılar daha dürüst ve açıksözlü davrandılar. Ermenilere yapılan zulmü lanetlediler, Kürtlerin bu zulümde oynadıkları rol nedeniyle özür dilediler ve gerçeği söyleyerek çözüm yolu aradılar. Diyarbakır'da yerel yönetim Surp Giragos kilisesinin restorasyonunu destekledi, Ermenilere ibadet yeri olarak geri verdi ve onlara dostluk elini uzattı.

Kürtlerin dostluk eli uzattığı böyle bir dönemde Gomidas Enstitüsü ve Türkiye'deki dostları 1915 öncesi Bitlis Ermenilerini konu alan bir sergi düzenlediler. Bölgedeki Ermeni varlığına ilişkin özgün harita ve fotoğrafların yer aldığı sergi 1-2 Mart tarihlerinde Tatvan'da, Van Gölü kıyısında izleyicileriyle buluşacak. Sergi daha sonra Ermeni Diasporası'nın çeşitli kentlerini dolaşacak. Gomidas Enstitüsü ve dostları, Ermeniler, Kürtler ve Türkler arasında anlamlı bir diyalog geliştirmeyi, 1915 Ermeni Soykırımı ve sonrasında Bitlis gibi yerlerde yok edilen insani ilişkileri yeniden kurulması yönünde benzer çalışmalar yürütmeyi ve yeni adımlar atmayı umut ediyor.

Yıllardır soykırım inkarına son verilmesi için çalışmalar yürüten İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi, Irkçılık ve Ayrımcılığa Karşı Komisyon, Bitlis'te böyle bir sergi açma düşüncesini ve Gomidas Enstitüsü'nün bu doğrultudaki çalışmalarını destekliyor. Komite üyelerinden bir grup Tatvan'daki sergi açılışına da katılacak.

SON